

Emlékművet kapnak a hős magyar orvosok

**Katonai tiszteletadás mellett leplezik le a világháborús
orvoshősök szobrát**

Fokozott jelentőséget kap a leleplezésre kerülő orvoshősök emlékműve, hogy újra háború dúl. Megint állani kell a hős harcos és újra ki kell vonulniok a klinikákról, kórházakból és békés magánrendelőkbe az orvosoknak, hogy ott legyenek az ütközetek színhelyén, a frontok mögött, tábori és mozgókórházakban — s nyújtják nyomban, halasztást nem tűrően életmentő segítségüket a sebesülteknek és betegeknek.

Az első világháború során sokmillió katonára esett el a különböző harctereken a küzdő nemzetek fiai sorából, de mindenképpen többen menekedtek meg a végzet elől, mert lelkiismeretes és jó orvosok segítő kezét érezhetlék magukon. Amíg a katonák fegyverrel küzdöttek, a katoniorvosok operálókésekkel, vérzést ellátító kötésekkel állottak mellettük és mögöttük, hogy nyomban beavatkozhasanak, amikor ennek szüksége mutatkozott. A szerencsésebbek közülük hátrábbfekvő tábori kórházakban dolgoztak, de ezrével feküdtek künn a lövészárkokban és tüzéségi állásokban fiatal orvosok, akiket ezredékhez osztottak be. Orvos voltak ellenére meg kellett osztaniok a küzdő katonák sorsát, fáradalmaikat és erőfeszítéseiket. A veszedelem mindannyiukra egyformán leselkedett, mert golyó, gránát, bomba nem ismer különbséget.

A harcterek millió hősi halottja között nagy számmal voltak orvosok. Számukat, különösen a hősi halott magyar orvosok számát, megközelítően sem tudták megállapítani, mert nemcsak a honvédségnél szolgáltak, hanem a közös hadseregben is. Akkor nem keresték, melyik nemzetnek fiai, csak vezényelték az orvosokat, ahová a szükség rendelte őket, mindig a legveszélyesebb helyekre, a legádázabban folyó küzdelmek színhelyére. A hadilevéltár adatai háromszáznál több hősi halált halt magyar orvosról tudnak, de számuk feltétlenül nagyobb volt. De még ez a hirtelen alacsonynak mutatókozó szám is valójában hatalmas, mert Nagy-Magyarországon az első világháború idején alig volt öt-hatezer orvosnál több. Nem valamennyien voltak természetesen katonák s azok közül, akiket tényleges szolgálatra behívtak, tulnyomó nagy többségben mögöttes országrészek kórházaiba és egészségügyi intézeteibe osztották be, míg a kombattáns kótelekekhez vezényelt orvosok alig lehettek ezren, vagy

ezerötszázan. Közülük pusztultak el kimutathatóan háromszáznál többen, de vannak számosan eltűntek, akik hadifogságba kerültek, évekig Szibéria hőmezőin raboskodtak és ott vesztettek el.

A magyar orvosi kar tetemes vállalozatot hozott s így érthető, ha a két orvosi testület, a Honvédorvosok Tudományos Egyesülete és az Országos Magyar Orvos Szövetség szinte egyszerre és együtt határozta el, hogy az 1914—18-as világháború magyar orvos hőseinek a főváros megfelelő helyén, emléküket méltóan hirdető művet állít fel. Az indítványt mindkét egyesületben egyhanguan fogadták el és a terv keresztülvételére közös bizottságot küldtek ki. Ez a bizottság gyűjtötte össze az emlékműhöz szükséges pénzt, amihez a székesfőváros áldozatkészen tízezer pengővel járult hozzá. Ezután hirdették meg az emlékműre a pályázatot. Az első két pályázat meddő volt és a harmadik alkalmával adta ki a zsűri Horvay János szobrászművésznek a megbízatást. Horvay terve egy katonai uniformisba öltözlelt orvost ábrázol, amin éppen a kötöző pólya kihull a kezéből. A hősi halált haló orvosra ráhajol egy robusztus népfelkelő magyar és egy gyengéd női alak. A szobrot harasztokból faragta a művész.

A főváros az orvosok iránt érzett különös megbecsülése jeléül az emlékmű stílusos elhelyezéséről gondoskodott. A Ludovika előtt levő parknak az Üllői-ut és a Ludoviceum-utca felé kiékelő sarkát elválasztották magától a parktól, úgyhogy az most különálló térségként hat. Gyepágyakkal és virágokkal ültették be és a virágágyak közepébe kerül az emlékmű. Az orvosemlékmű tehát környezetként megkapja a törvényszéki orvostani intézetet, a másik oldalon a Verebely sebészeti és nőgyógyászati klinikát, hátterül pedig a park mögött méltóságos vonalban elhúzódó Ludovika Akadémia épülete.

Az emlékművet katonai pompával leplezik le. A leleplező ünnepélyre kilátásba helyezte megjelenését Magyarország Kormányzója is. Az ünnepi beszédeket Frank Richárd dr. vezérőrnagy-orvos, a Honvédorvosok Tudományos Egyesületének főnöke és Mutschbacher Tivadar egyetemi tanár, a Magyar Orvosi Szövetség elnöke mondják, az ünnepséget május tizenhetedikén, vasárnap délelőtt tartják meg.